

N:o 99.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående pension åt förre extra provinsialläkaren Oskar Leonard Skarin; gifven Stockholms slott den 20 mars 1908.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att, under villkor att Norrbottens läns landsting beviljar förre extra provinsialläkaren Oskar Leonard Skarin från och med år 1908 pension till belopp af 500 kronor om året, Skarin må räknadt från och med nämnda år under sin återstående lifstid åtnjuta en årlig pension från allmänna indragningsstaten af 750 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Hugo Hamilton.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars 1908.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
 Statsråden: ALBERT PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 HAMMARSKJÖLD,
 ROOS,
 SWARTZ,
 grefve HAMILTON,
 grefve EHRENSVÄRD,
 MALM.

Departementschefen, statsrådet grefve Hamilton yttrade härefter. Uti en till Kungl. Maj:t ställd, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län med förord öfverlämnad skrift har nämnda läns landsting hemställt om utverkande af pension åt förre extra provinsialläkaren i Arvidsjaurs distrikt Oskar Leonard Skarin å ett belopp af 1,000 kronor årligen att utgå under hans återstående lifstid från 1908 års ingång.

Af handlingar i ärendet inhämtas hufvudsakligen följande. Skarin, som är född den 8 september 1856, aflade den 30 maj 1891 medicine licenciatexamen. Efter att kortare tider hafva tjänstgjort såsom tillförordnad extra provinsialläkare förordnades Skarin den 10 maj 1892 att vara extra provinsialläkare i Arvidsjaurs distrikt, omfattande Arvidsjaurs och Arjepluogs socknar. Sedan Arjepluogs socken

från och med 1902 kommit att bilda eget extra provinsialläkar-distrikt, har Skarin fortfarande varit anställd såsom extra provinsialläkare i Arvidsjaur af socknen med samma namn bestående distrikt intill 1906 års slut, då hans förordnande utgick.

Skarin har under denna tid i årliga aflöningsförmåner uppburit 3,750 kronor, hvaraf vederbörande kommun bidragit med 1,000 kronor jämte 750 kronor i hyresersättning, landstinget med 500 kronor och statsverket med 1,500 kronor. Skarin har såsom extra provinsialläkare varit berättigad att räkna tjänstår lika med civila läkare i statens tjänst.

I maj 1904 träffades Skarin af en hjärnblödning, som bröt hans arbetskraft. Sedan dess har han åtnjutit tjänstledighet till och med den 31 december 1906, då hans förordnande, såsom nämndt, utgick. Detta förordnande har därefter icke förnyats, enär han till följd af sjukdomen ansågs icke kunna blifva i stånd att vidare bestrida någon läkarbefattning.

Enligt ett i januari månad 1908 utfärdadt läkarbetyg lider Skarin af höggersidig förlamning med motorisk afasi och något nedsatt intelligens.

Skarin, som är ogift, saknar, enligt hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande upplyst, egna medel till sitt uppehälle.

Förste provinsialläkaren i länet har meddelat, att, enligt de upplysningar han erhållit under sina resor inom Arvidsjaur distrikt, Skarin med största plikttrohet skött sin befattning såsom extra provinsialläkare. Skarin hade ej skytt stora kroppsansträngningar och umbäranden under utfövdandet af sitt kall inom det på grund af naturförhållanden svårskötta distriktet, långa färder på skidor genom obygdor eller många mils vandring hade han välvilligt företagit för att komma till sina patienter. Till och med sedan han blifvit sjuk hade han, då annan läkare ej kunnat erhållas, ej dragit sig för att trots sin sjukdom och däraf föranledda ofärdighet skynda till sjuka sockenbors bistånd så godt hans krafter och förmåga räckt till.

Arvidsjaur socknemän hafva å komunalstämma den 5 juli 1907, med anledning af Skarins begäran om pension å 2,000 kronor och med hänsyn till den ansenliga tid han tjänstgjort inom distriktet, beslutit bidraga till hans pensionering med 500 kronor samt att hos länets landsting göra framställning, att landstinget ville bidraga med lika stort belopp äfvensom hos Kungl. Maj:t utverka pension af statsmedel till belopp af 1,000 kronor årligen.

Landstinget har sedermera den 17 september 1907, under villkor att Riksdagen tillerkände Skarin en årlig pension af 1,000 kronor, för sin del beviljat 500 kronor för år räknadt såsom pension att utgå från samma tid som Riksdagen bestämde.

Tillika beslöt landstinget bevilja Skarin ett understöd af 1,000 kronor att utgå kvartalsvis under år 1908, intill dess den af Riksdagen möjligen beviljade pensionen kunde utfalla.

Till följd af nådig remiss har medicinalstyrelsen den 27 januari 1908 i ärendet afgifvit underdånigt utlåtande och därvid — efter erinran att Skarin varit anställd såsom extra provinsialläkare uti Arvidsjauras aflägsna, vidsträckta och mycket ansträngande distrikt inom Norrbottens län i nära 13 år, samt att hans tjänstgöring varit väl vitsordad — vidare anfört.

Pensionsbidrag af statsmedel hade visserligen icke förut medgifvits extra provinsialläkare, men i förevarande fall förefunnes uppenbarligen synnerligen ömmande och i öfrigt behjärtansvärda undantagsförhållanden, hvilka förmått till och med en af skatter så betungad kommun som Arvidsjauras att lämna ett afsevärdt pensionsbidrag. För statens mellankomst kunde äfven åberopas, att Skarin under afsevärdt lång tid på ett förtjänstfullt sätt fullgjort inom ett af öfre Norrlands mest besvärliga distrikt enahanda åligganden, som tillkomme provinsialläkare. Då Skarin såsom sökande till provinsialläkartjänst åren 1903 och 1904 erhållit förslagsrum, kunde det också antagas, att han, därest icke sjukdomen mellankommit, nu skulle hafva varit befördrad till sådan befattning. Genom sin iråkade sjukdom vore han för all framtid urständ-satt att genom läkarverksamhet förvärfva en nödtorftig utkomst.

På grund af hvad sålunda anförts har medicinalstyrelsen tillstyrkt nådigt bifall till den underdåniga ansökningen.

Uti afgifvet underdånigt utlåtande af den 28 februari 1908 har statskontoret, enär statsverket med 1,500 kronor årligen bidragit till aflöningen vid den extra provinsialläkartjänsten i Arvidsjauras distrikt samt med hänsyn till de i ärendet förekommande särskilda omständigheter, hemställt, det täcktes Eders Kungl. Maj:t i proposition föreslå Riksdagen att såsom bidrag till Skarins pensionering anvisa å allmänna indragningsstaten enahanda belopp, som af Arvidsjauras socken och Norrbottens läns landsting tillsammans för ändamålet beviljats eller 1,000 kronor att från och med innevarande år utgå under Skarins återstående lifstid.

Till en början skall jag tillåta mig att med några ord beröra karaktären af den befattning, extra provinsialläkartjänst, Skarin innehaft.

Inrättandet af extra provinsialläkartjänst beror på Kungl. Maj:ts pröfning i hvarje särskildt fall. Framställning härom skall göras af kommun eller, därest bidrag till läkarens lön af landsting beviljats, af detta, och kan afse antingen endast rätt för tjänstinnehafvaren att vid befordran räkna tjänstår lika med civila läkare i statens tjänst eller ock, jämte dylik rätt, statsbidrag till läkarens aflöning. Statsbidraget, som utgår från ett af Riksdagen till Kungl. Maj:ts förfogande ställt förslagsanslag, beviljas till i allmänhet samma belopp, som från orten utgår, men i intet fall till mera än 1,500 kronor för år. Förordnande å tjänsten meddelas, därest statsbidrag beviljats, af medicinalstyrelsen men eljest af en på särskildt af Kungl. Maj:t föreskrifvet sätt tillsatt distriktsstyrelse.

Extra provinsialläkaren har inom sitt tjänstgöringsområde en provinsialläkares skyldigheter och tjänstgör således såsom ett statens organ. Hans ställning, såsom förordnad på en tid af fem år i sänder, är emellertid synnerligen osäker och han saknar pensionsrätt.

Den af Kungl. Maj:t tillsatta kommittén för utredning angående omreglering af rikets indelning i läkardistrikt har också uti sitt den 17 juli 1907 afgifna betänkande behjärtat dessa läkares ställning och föreslagit inrättande af en pensionskassa för dem, till hvilken jämväl staten skulle lämna bidrag. Därjämte har kommittén föreslagit, att fem års tjänstgöring såsom extra provinsialläkare skulle i pensionshänseende få räknas som tjänstår för förste provinsialläkare och provinsialläkare.

Hvad nu Skarin beträffar, har han, såsom framgår af den förut lämnade redogörelsen, under åren 1892—1906 på grund af medicinalstyrelsens förordnande varit anställd såsom extra provinsialläkare i Arvidsjaurs distrikt med rätt att räkna tjänstår lika med civila läkare i statens tjänst; och har under denna tid statsverket bidragit till hans aflöning med 1,500 kronor om året. Det har vidare blifvit tillförlitligen utredt, att Skarin på grund af sjukdom för framtiden är oförnögen till tjänstgöring.

Med hänsyn till de ömmande omständigheter, som här föreligga, och den plikttröhet, hvarmed Skarin skött sin mycket ansträngande tjänst, synes mig skäligt och billigt, att staten, som bidragit till hans aflöning, äfven lämnar bidrag till hans pensionering. Några vidtgående konsekvenser för framtiden torde ej följa häraf, då väl endast i undantagsfall extra provinsialläkare icke befordras till ordinarie provinsialläkartjänst.

Beträffande beloppet af statsbidraget kan jag emellertid icke tillfullo biträda hvad landstinget och vederbörande myndigheter härutinnan föreslagit, utan synes mig härvid böra tillämpas liknande grunder, som om Skarin med en aflöning från statsverket af 1,500 kronor varit berättigad till pension enligt lagen angående civila tjänstinhafvares rätt till pension. Hel pension skulle under sådant förhållande jämlikt 3 § b) och 4 § i nämnda lag utgått med 1,000 kronor. Då emellertid Skarin icke innehar så många tjänstår, som skulle berättigat honom till hel pension, lärer pensionen icke böra beräknas till större belopp än som skulle jämlikt pensionslagen tillfallit honom, därest han nödgats afgå på den grund att han, efter att under fem på hvarandra följande år i följd af sjukdom varit ur stånd att tjänstgöra, funnits vara för framtiden till tjänstgöring oförmögen. Jämlikt 7 § i samma lag skulle pensionen i sådant fall uppgått till sjuttiofem procent af hel pension, det vill säga 750 kronor; och får jag för min del förorda, att en årlig pension till nämnda belopp utverkas för Skarin.

Då emellertid landstinget fäst at såsom villkor för sitt bidrag till Skarins pensionering att af statsmedel skulle beviljas en pension å 1,000 kronor, men jag icke ansett mig kunna tillstyrka detta, synes mig lämpligt, att Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen å sin sida för statspensioneringen fäster såsom villkor, att Norrbottens läns landsting beviljar Skarin en årlig pension af 500 kronor.

På grund af hvad jag sålunda anført får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen medgifva, att, under villkor att Norrbottens läns landsting beviljar förre extra provinsialläkaren Oskar Leonard Skarin från och med år 1908 pension till belopp af 500 kronor om året, Skarin må räknadt från och med nämnda år under sin återstående lifstid åtnjuta en årlig pension från allmänna indragningsstaten af 750 kronor.

Hvad departementschefen sålunda hamställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder bifalla samt förordnade, att proposition i ämnet skulle till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl G. Edman.